

**ТРЕНІНГ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
В КУРСІ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІКИ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Відповідно до положень програми предмета «Методика викладання економіки» (МВЕ), затвердженої певним чином, студенти вивчають теми «Цілі та зміст економічної освіти», «Організація навчання економіки», «Сучасні технології навчання в економічній освіті» та здобувають вміння планувати та організовувати навчально-виховний процес з економіки в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах. Реалізація цього завдання передбачає необхідність враховувати і вимоги зовнішніх нормативних актів чинного законодавства України, що регулюють вивчення окремих предметів відповідно до національних освітніх програм.

В ідеальній моделі передбачається, що студенти перед початком вивчення МВЕ уже мають відповідну базу знань з пропедевтичних курсів (основи психології, психологія діяльності, навчальний менеджмент і т. ін.), що створять основу для нової навчальної інформації та формування ключових професійних компетентностей. Задача ускладнюється тим, що ці знання мають переважно абстрактний характер і зовсім відірвані від економічного спрямування, як того вимагає кваліфікація майбутнього викладача економіки. Крім того, студентам часто пропонуються різні квазінаукові концепції, в т.ч. й нові, ще не обґрунтовані, які ще не мають практичного значення для майбутньої діяльності викладача економіки.

Отже, ми маємо такі визначальні передумови вивчення вибіркового предмета МВЕ: масштабність та різноплановість завдань, поставлених навчальною програмою, мізерність аудиторного навантаження та несталий склад груп студентів. Для підвищення ефективності вивчення змісту предмета було обрано шлях збільшення до аудиторної навчальної роботи через виконання навчального проекту.

Від самого початку 5-го навчального семестру студенти ФЕФ отримують перелік завдань на весь період вивчення предмета МВЕ і графік їх виконання. Серед цих завдань — першими є ті, що пропонують студентам виконати порівняльний аналіз досвіду вивчення економічних предметів у різних навчальних закладах

(за їх власним вибором) та виконати проект навчального закладу економічного спрямування. Обов'язковою умовою організації навчального закладу є врахування освітніх концепцій, які розроблені та рекомендовані МОН України для різних рівнів освіти. Так для загальноосвітніх закладів — концепція представлена у Державному стандарті загальної середньої освіти, для ВНЗ різних рівнів акредитації — у Галузевих стандартах вищої освіти, в освітньо-кваліфікаційних характеристиках спеціалістів за різними напрямками фахової підготовки економістів.

З точки зору практичної реалізації — це завдання ми відносимо до типу тренінгів проектування¹. Проект навчального закладу враховує також усі вимоги до виконання бізнес-плану за відповідною структурою. Студенти виконують роботу в групах. Тип навчального закладу, економічне спрямування, форму власності та інші параметри обирають самостійно з урахуванням особистого життєвого досвіду. Зрештою, проект — це свого роду «Case», який потім дає конкретну інформацію для вивчення протягом наступних навчальних занять. Проект складається з двох частин: педагогічної та економічної. *В першій* — реалізуються та проектується знання про концепцію діяльності НЗ, навчальні плани і навчальні програми, поділ предметів на базові й вибіркові, вплив психологічних особливостей групи на процес навчання, організацію педагогічного навантаження викладачів та кредитно-модульну структуру вивчення предметів. *У другій* — упорядковуються та реалізуються знання з економічних предметів (економіки підприємства, маркетингу, менеджменту, фінансів підприємств, економіки праці, діловодства, бюджетної системи, податкової системи тощо). Це дозволяє зрозуміти студентам, що навчальний заклад — це такий же суб'єкт господарювання, яким потрібно управляти відповідно до пануючих у соціумі економічних відносин.

Такі проекти студенти виконують з 2002 року. Були розроблені проекти загальноосвітніх шкіл приватної форми власності, приватні дитячі дошкільні установи, ліцеї з поглибленим вивченням окремих предметів, приватні спеціалізовані НЗ закритого типу, НЗ для дорослих з поглибленим вивченням окремих економічних циклів, корпоративні НЗ для працівників, приватні ВНЗ. Цікавою є динаміка вибору студентів типів навчальних закладів та їх еко-

¹ Ковальчук Г. О. Використання тренінгових технологій при вивченні економічних дисциплін у КНЕУ. — Наукові записки Тернопільського нац.пед.університету. — Серія: Педагогіка. — № 5. — 2005. — С. 203—209.

номічного спрямування. Так до 2006 р. домінуючими завданнями змодельованих навчальних закладів студенти вказували — розвиток особистісних задатків і творчого потенціалу учнів. З 2007 р. — домінуючі мотиви дещо змінилися в напрямок розвитку професійно і життєво важливих умінь учнів. Зростає інтерес до організації корпоративного навчання для конкретних фінансово-економічних установ.

Розроблені студентами проекти або їх елементи активно впроваджуються ними ж у конкретних умовах населених пунктів та в ході педагогічної практики в реальних навчальних накладах різних рівнів акредитації.

*Ковальчук Г. О., канд. пед. наук, доцент,
Іващенко Л. О., здобувач,
кафедра педагогіки та психології*

ТРЕНІНГ ІНТЕРАКТИВНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРЕДМЕТІВ ЗА ВИБОРОМ

Економічні предмети за вибором набули значного поширення як у системі загальноосвітнього навчання, так і в системі підготовки фахівців-економістів.

Як показують спостереження та спеціальні дослідження, серед домінуючих мотивів вибору студентами та учнями економічних предметів для додаткового навчання — домінуючим є особистісний фактор — вибір викладача та очікування студента щодо розвитку його власних безпосередніх продуктивних умінь особистісного та соціального компонентів професійної компетентності (за класифікаціями Заутера В., Равена Дж., Ковальчук Г. О.). Продуктивна спрямованість економічних предметів за вибором проявляється у тому, що вони мають можливості враховувати варіативні фактори зовнішнього і внутрішнього середовища в організації змісту і методів навчання. Як зазначають дослідники, до цих варіативних («гнучких») факторів відносяться: психологічні та соціальні особливості учасників навчальної групи, тип взаємодії суб'єктів навчального процесу, компонування конкретних методів навчання в дидактичному процесі. У своєму поєднанні вони складають систему «м'яких» (соціально-організаційних) елемен-